

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.114/2016/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. V. G. eseti gondok (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, az Országos Bírósági Hivatal Elnöki Titkárság Jogi Képviseleti Osztálya (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben kártérítés iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 5.P.20.597/2013/46. számú ítélete ellen a felperes részéről 54. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A felperes a Miskolci Városi Bíróságon 2002. szeptember hó 30. napján kártérítés megfizetése iránt keresettel élt a.... Kórház ellen az annak fül-orr-gégészeti osztályán elvégzett orrműtétje miatt. A bíróság a 18.P.24.234/2002/40. számú ítéletével elutasította a keresetét, s az alperes javára kötelezte őt perköltség megfizetésére. A felperes fellebbezése folytán eljáró Borsod-Abaúj- Zemplén Megyei Bíróság a 2.Pf.20.395/200462. számú végzésével az első fokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság határozata lényeges szabálysértés miatt nem alkalmas az érdemi felülbírálatra, mert az elsőfokú bíróság nem határozott a perben kirendelt igazságügyi szakértővel szemben a felperes részéről előterjesztett elfogultsági kifogásról. A megyei bíróság a szakértői véleményt maga is aggályosnak találta, megállapításait megalapozatlannak, az orvosi dokumentációval és iratokkal alá nem támasztottnak ítélte. A másodfokú bíróság szerint a szakértői bizonyítás alkalmatlan volt arra, hogy a bíróság ítéleti tényállást alapozzon rá. A lefolytatott bizonyítási eljárást a másodfokú bíróság hiányosnak ítélte, indokoltnak találta további orvosi iratok beszerzését, tanúk kihallgatását.

A 2004. április hó 22. napján a 18.P.21.450/2004. számon újraindult eljárásban a Miskolci Városi Bíróság a 128. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította, s őt kötelezte a perköltség megfizetésére. Ezen ítéletet a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság helybenhagyta a 2008. január hó 8. napján kelt 2.Pf.20.474/2008/4. számú ítéletével. A fellebbezésben megjelölt eljárásjogi hibák

- a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, a jegyzőkönyvvezetés hiányosságai, a nem jogerős szakértői díj perköltséggé váló figyelembe vétele, a tárgyalás berekesztésére történő figyelmeztetés elmaradása, az iratok megismerésének lehetősége - egy részét a másodfokú bíróság nem találta lényeges, az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezető eljárásjogi hibának, másik részük tekintetében pedig eljárási szabálysértést nem is állapított meg. Nem találta alaposnak a fellebbezést a felperes által hivatkozott anyagi jogi szabálysértések tekintetében sem. A felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett, melyet a Legfelsőbb Bíróság hivatalból elutasított a Pfv.III.21.367/2008/2. számú végzésével.

A felperes a 2007. augusztus hó 17. napján kelt keresetlevelével pert indított az Észak-magyarországi Regionális Közigazgatási Hivatallal szemben is. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt a 12.K.22.267/2007. szám alatt folyamatban volt ügyben a felperes az alperes BAZ Megyei Területi Kirendeltsége által 52.333-1/2007. szám alatt hozott határozat bírósági felülvizsgálatát kérte. A felperes a - halála időpontjában gondnokság alatt álló - néhai édesapja után járó hagyaték elszámolását vitatta, kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperes Gyámügyi Osztályát tételes kimutatásra az elhunyt édesapja hivatásos gondnoka által kezelt pénzről, egyéb vagyontárgyairól. Kérte, hogy bocsássák rendelkezésére valamennyi iratot az ügyben, ugyanis a hatósági eljárásban az iratokat teljes körűen nem ismerhette meg. Azon per alperese a kereset elutasítását kérte, ellenkérelmében részletezte a felperes elhunyt édesapja után maradt készpénzből, vagyontárgyakból álló hagyaték összetételét, az egyes vagyontárgyak értékét, a hagyatéki terheket és azok összegét. A bíróság beszerezte a gyámhivatali iratokat, azok 2007. november hó 9. napján érkeztek meg. A 2008. január hó 10. napján tartott tárgyalásról készített jegyzőkönyvben tartalmazta a felek nyilatkozatainak és az eljárási cselekményeknek lényegét (pl. iratismertetés, rövid úton való tájékoztatáskérés a polgári irodától). E tárgyaláson a bíróság a 10. sorszám alatt ítéletet hozott: a felperes keresetét elutasította, és őt 16 500 Ft kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

Az ítélet kihirdetését követően a felperes szóban költségmentesség iránti kérelmet terjesztett elő, mire az eljáró bíró tájékoztatást adott arról, hogy erre a rendszeresített formanyomtatványon, a perjogi szabályok betartása mellett kerülhet sor. A felperes még 2008. január hó 10. napján költségmentesség iránti kérelmet terjesztett elő, melyben visszamenőleg kérte a költségmentesség engedélyezését „jövedelmi alapon”. A bíróság a 17. sorszámú végzésével a felperes kérelmét elutasította, mert azt az elsőfokú eljárás befejezését követően nyújtotta be, így a kérelemre a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (Kmr.) alkalmazandó. A felperes által csatolt, a rendszeres szociális segély folyósítását igazoló okiratokból megállapíthatóan az engedélyezés feltételei már a keresetlevél benyújtásakor is fennálltak, azaz nem utóbb következtek be, ezért a kérelmet a Kmr. 10. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján utasította el. A felperes e végzés ellen fellebbezést terjesztett elő, kérve annak megváltoztatását. Hivatkozott arra, hogy a bíróság a Pp. 7. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben foglalt kötelezettsége ellenére nem tájékoztatta őt az eljárás folyamán a költségmentességgel kapcsolatosan. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 3.Kpkf.50.300/2008/2. számú végzésével az első fokú végzést helybenhagyta. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a költségmentesség utólagos engedélyezésére vonatkozó szabályok helyes alkalmazásával hozta meg határozatát, döntését részletesen megindokolta, amely indokolással az ítéltábla is egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemelte, hogy az eljáró bíró a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. Az elsőfokú eljárásban a felperes nem utalt rá, hogy költségmentesség engedélyezését kérné, a bíróság tájékoztatási kötelezettsége pedig arra nem terjed ki, hogy megnyilatkoztassa a peres feleket arról, hogy esetleges pervesztességük esetén kívánnak-e mentesülni az illetékfizetési kötelezettség alól, ezért nem vétett eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság. A jogerős végzéssel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amit a Legfelsőbb Bíróság hivatalból elutasított a Kfv.IV.37.718/2009/2. számú végzésével.

A felperes a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.K.22.267/2007/10. számú ítélete ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő annak megváltoztatása illetve hatályon kívül helyezése iránt. Hivatkozása szerint a bíróság megsértette a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat, amikor nem tartalma szerint bírálta el a kereseti kérelmét. Kérelme ugyanis a számadás helyességének megállapítására, ezen belül a közigazgatási határozatban feltüntetettösszegek, illetőleg a néhai édesapja után maradt hagyaték vagyontárgyak értékének ellenőrzésére irányult. Sérelmesnek találta továbbá, hogy nem élhetett megfelelően az iratbetekintés iránti jogával, mert nem értesült arról, hogy iratok érkeztek az ügyben. A perköltségviselés körében hivatkozott arra, hogy az eljáró bíró nem tett eleget a Pp. 7. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben foglalt kötelezettségének, ekként megfosztotta őt a Pp. 84. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogaitól. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság a Kfv.III.37.446/2008/5. számú ítéletével az alperes ítéletét hatályában fenntartotta. Indokolásában kifejtette, hogy az ügy tárgya az a határozat volt, amellyel az alperesi közigazgatási hivatal helybenhagyta a hagyatéki készpénzvagyon letéti kezeléséről szóló elsőfokú határozatot. E határozatot a felperes arra hivatkozással támadta, hogy az alperesi hatóságok elszámolása nem volt megfelelő az öröksége mértékét illetően. A számadás helyessége azonban nem erre az eljárásra, hanem egy korábbi - a hagyatékot kezelő, a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző által megbízott ügygondnok által elkészített zárszámadást elfogadó - hatósági határozat felülvizsgálatára tartozó kérdés. A felperes keresetlevelében kifejezetten a letéttel kapcsolatos hatósági határozatot támadta, ezért keresetét a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint nem lehet a zárszámadást elfogadó hatósági határozatot kifogásoló keresetként értékelni. A felülvizsgálattal érintett keresetről az elsőfokú bíróság helyesen döntött, s nem róható terhére a tájékoztatás elmaradása sem.

A felperes jelen kereseti kérelmében a Miskolci Városi Bíróság 18.P.21.450/2004. számú ügyével kapcsolatosan a per ésszerű időn belül való befejezéséhez fűződő joga megsértése miatt a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással kérte az alperest 300 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezni. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.K.22.267/2007. számú ügyével összefüggésben kérte az emberi méltóság sérelmének megállapítását, valamint az alperes 300 000 Ft nem vagyoni és 17 000 Ft vagyoni kártérítés megfizetésére történő kötelezését. Ezen üggyel kapcsolatosan hivatkozott a Pp. 2. §-a (1) bekezdésében foglalt, a per tisztességes lefolytatásához való jogának megsértésére is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. A 12.K.22.267/2007. számú üggyel összefüggésben hivatkozott arra, hogy a költségmentesség tárgyában hozott határozat kapcsán a Fővárosi Ítéltábla és a Legfelsőbb Bíróság is állást foglalt a tájékoztatási kötelezettséget illetően, s mindkét jogorvoslati fórum megfelelőnek találta az alperes eljárását. A 18.P.21450/2004. számú ügyben pedig az volt az álláspontja, hogy az eljárás elhúzódásához maga a felperes is hozzájárult a naponta csatolt, intézkedést igénylő beadványaival. Objektív körülmények is hozzájárult a per elhúzódásához, így a több szakértő kirendelésének szükségessége, a szakértői eljárás elhúzódása, a felperes részére kirendelt ügygondnok felmentése. Hangsúlyozta, hogy a keresetet a bíróság jogerősen elutasította, azaz nem jogos követelése érdekében indította azt, ezért az eljárás elhúzódása miatt nem is hivatkozhat alappal a jogainak sérelmére.

Az elsőfokú bíróság a 46. sorszám alatt meghozott ítéletében törvényszék a felperes keresetét elutasította azzal, hogy a le nem rótt 36 000 Ft kereseti illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a felperes a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.K.22.267/2007. számú ügyével kapcsolatosan jelen perben a korábbi jogorvoslati kérelmeiben

(fellebbezés, felülvizsgálati kérelem) hivatkozott álláspontját ismételte meg. A jelen perben állított és jogsértőnek ítélt valamennyi alperesi magatartást felsorolta az eljárásban előterjesztett fellebbezésében és felülvizsgálati kérelmében. Ezeket, mint a felperes által hivatkozott eljárási szabálysértéseket az alapügyben eljáró Fővárosi Ítéltábla és Legfelsőbb Bíróság megvizsgálta, elbírált. Valamennyi, a felperes által jelen perben előadott jogsértő magatartás tekintetében a bírósággal szembeni kártérítési per nem jelenthet újabb jogorvoslati fórumot a fél számára kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős határozat felülvizsgálatára. Kártérítés alapjául az nem szolgálhat, ha a fél a jogerős határozatot eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is támadja (BDT2006.1496.).

A felperes a 2.K.22.267/2007. számú ügyet illetően a jelen perben előterjesztett keresetét a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésére alapította. A kártérítési igényének alapjául felhozott jogsértő magatartásként kizárólag olyan eljárásjogi szabálysértéseket jelölt meg, amelyekről való döntés az alapügyben eljáró jogorvoslati fórumra tartozott. Az elsőfokú eljárás tekintetében hivatkozott eljárási hibákat, így azt, hogy azok miként hatottak ki az érdemi döntésre, az alapügyben másodfokon, illetőleg a felülvizsgálat során eljáró bírói fórum volt jogosult megvizsgálni.

A felperes jelen perben is hivatkozott arra, hogy az alperes a költségmentesség lehetősége tekintetében nem tett eleget a Pp. 7. §-ának (1)-(2) bekezdéseiben foglalt tájékoztatási kötelezettségének. Ahogy azt a Fővárosi Ítéltábla a 3.Kpkf.50.300/2008/2. számú végzésében kifejtette, a felperes az eljárás során nem utalt rá, hogy költségmentesség engedélyezését kérné, jövedelmi viszonyairól, vagyoni helyzetéről nem tett említést. Arra az elsőfokú eljárásban nem merült fel adat, hogy a felperes a pereskedéssel járó költséget ne tudná fedezni. A per tárgyi illetékfeljegyzési jog kedvezménye alá esett, a jogszabály adta kedvezmény folytán a felperes számára a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti igény érvényesítésének lehetősége adott volt. Tény, hogy a költségmentességi kérelem előterjesztésének szabályairól való tájékoztatást csak a 11. sorszám alatti hivatalos feljegyzésben dokumentálta az eljáró bíró. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a felperes e közigazgatási pert megelőzően is kezdeményezett peres eljárásokat, amelyet önmagában a jelen eljárás alapjául szolgáló másik polgári per (18.P. 21.450/2004) is igazol. Nem volt tehát ismeretlen a felperes előtt a perköltség - e körben az eljárási illetékek - viselésének kötelezettsége, és a költségkedvezmény érvényesítésével kapcsolatos eljárás menete sem. Minderre tekintettel a költségmentességről való tájékoztatással okozati összefüggésben az alperest nem terheli olyan felróható mulasztás, amely a kártérítésre alapot adhatna.

A felperes hivatkozott a kártérítési igénye alapjául arra is, hogy az eljáró bíróság a kérelmét - a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében foglaltak ellenére - nem tartalma szerint vette figyelembe, kérelme ugyanis az összecszerűség megállapítására irányult. Erre vonatkozóan a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítélete részletes indokolást tartalmaz. A felperes által előterjesztett keresetlevél azt tartalmazza, hogy a gyámhivatal GYÜ 222.080-2/2007. számú végzése és a közigazgatási hivatal 52.333-1/2007. számú határozata ellen nyújt be keresetet. Kitért arra is, hogy értelmezhetetlen a határozatból, miszerint a közigazgatási hivatal területi kirendeltsége címén vagy az elsőfokú hatóságnál kell-e benyújtani a keresetet. Mindezekből - tartalmi vizsgálat alapján is - az következik, hogy a felperes a felhívott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatát kérte. A per alapjául szolgáló határozat a felperes elhunyt édesapja után maradt hagyatéki készpénzvagyon letéti kezeléséről, illetőleg annak megszüntetéséről rendelkezett. Az alperes feladata a 12.K.22.267/2007. alatti perben annak eldöntése volt, hogy e határozat megfelelt-e a törvényesség követelményének, történt-e az ügy érdemére kiható jogszabálysértés a közigazgatási eljárásban. Az alperes a jogvitát - a Legfelsőbb Bíróság ítéletével is alátámasztottan - a vonatkozó anyagi és eljárásjogi szabályoknak megfelelően bírálta el. Kétségtelen, hogy a felperes ezen eljárásban is elsősorban azt sérelmezte,

hogya a letétként kezelt és kiutalni rendelt összeg nem egyezik meg, illetőleg ez utóbbit kevesellte. A számadás helyességének eldöntése azonban nem a 12.K.22.267/2007. számú közigazgatási perrel érintett határozatokra, s ebből adódóan nem e közigazgatási perre tartozó kérdés volt. Mindezek alapján az alperes a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésével összefüggésben sem vétett olyan hibát, amely alapot adhatna a kártérítésre a Pp. 2. §-ának (1) bekezdése értelmében.

Ugyancsak a tisztességes eljáráshoz való joga megsértését látta a felperes abban, miszerint az eljáró bíró nem tájékoztatta arról, hogy a perben megérkeztek a közigazgatási iratok, így nem volt lehetősége azok teljes körű megismerésére. Erre a közigazgatási perben úgyszintén hivatkozott, ezért eljárásjogi szempontból a felülvizsgálat során eljáró Legfelsőbb Bíróság e kérdést is vizsgálta, s minthogy az alperes ítéletét hatályában fenntartotta, az ügy érdemére kiható eljárásjogi szabálysértést nem állapított meg. Egyebekben a 10. sorszám alatti jegyzőkönyv tartalmából megállapítható, hogy az alperes eljáró bírója az iratokat - így az alapul szolgáló közigazgatási iratokat is - ismertette, s hogy a tárgyalást megelőzően azokat a felperes a polgári irodában tanulmányozta. Kitűnik a tárgyalási jegyzőkönyvből, hogy az iratok ismeretére a felperes nagy hangsúlyt fektetett már a közigazgatási perben is, hiszen a bíróság az iratbetekintés ellenőrzése érdekében még tárgyalási szünetet is elrendelt. Megállapítható az is, hogy a közigazgatási iratokat a felperes már a hatósági eljárás során is tanulmányozta, azokba betekintett, továbbá egyes iratokról saját másolati példánya is volt. A felperes tehát a gyámhivatali eljárás irataiba - a hatósági eljárásban és a peres eljárásban is - betekinthezett, azokat lehetősége volt megismerni. Az pedig, hogy ez szerinte nem volt kellő mélységű, a felperes szubjektív megítélése körébe tartozik. Minthogy az iratokba a felperes a hatósági eljárásban és a tárgyalás előtt a bíróságon is betekintett, nem érte hátrány amiatt, hogy az eljáró bíró előzetesen írásban nem tájékoztatta az iratok megérkezéséről, így ennek nem volt jelentősége a Pp. 2. §-ának (1) bekezdése tekintetében.

A felperes nem találta megfelelőnek az eljáró bíró jegyzőkönyvvezetését a 12.K. 22.267/2007. számú eljárás során. Erre vonatkozó észrevételeit már a közigazgatási perben is előterjesztette, az ezzel kapcsolatos esetleges eljárási hibák és azoknak az ügy érdemére való kihatása tekintetében itt is utalni kell a Legfelsőbb Bíróság által elvégzett felülvizsgálatra. Az elsőfokú bíróság a tárgyalás anyagává tette a felperes által csatolt hangfelvételt annak megjegyzésével, hogy a jelen perben az alperes nem tett olyan nyilatkozatot, miszerint ellenezné a felperes által csatolt, és bizonyítékként értékelni kért hangszalag perben történő felhasználását. A hangszalag tartalma és a jegyzőkönyvvezetés kapcsán tett észrevételek alapján azonban nem állapítható meg jogellenes és felróható magatartás, épp ellenkezőleg, a bíró a Pp. 117. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően rögzítette az eljárás menetét, a történeteket és nyilatkozatokat, emiatt a felperesnek a per tisztességes lefolytatásához való jogát a jegyzőkönyvvezéssel sem sértette meg az alperes.

A felperes szerint a tisztességes eljáráshoz való joga azért is sérült, mert az alperes állami intézmény, ő maga pedig nem jogi végzettségű, és nem volt jogi képviselője. A felperesnek ezen - annak tartalmából ítélve a fegyveregyenlőség elvére alapított - hivatkozása sem foghatott helyt, mert az, hogy a korábbi pereiben nem hatalmazott meg jogi képviselőt, kizárólag a saját döntésére, s nem a jelen per alperesének magatartására vezethető vissza.

A felperes a Miskolci Városi Bíróság 18.P.21.450/2004. számú ügyében az eljárás elhúzódására tekintettel terjesztette elő kártérítési igényét, hivatkozva a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti általános kártérítési felelősségre és a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésére is. Az ügyek ésszerű időn belüli elbírálása követelményének megszegése miatt a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése szerinti kártérítésre csak a 2003. július hó 1. napja után indult perek esetében van lehetőség. A 18.P.21.450/2004.számú polgári peres eljárás (régi száma: 18.P.24.234/2002.) azonban ezt megelőzően, 2002. szeptember hó

30. napján indult, amiből következően a felperes csak a Ptk. kártérítési rendelkezéseire alapítottnan terjeszthetett elő keresetet.

A peres felek viszonylatában, mivel a felperes által állított jogsértő magatartást az alperes az általa lefolytatott bírósági eljárásban - azaz közhatalmi tevékenysége során - tanúsította, a jogvitára a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdései irányadóak. E jogszabályhelyek szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bírósági és ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősségre is, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A Ptk. idézett szakaszából következik, hogy a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének speciális feltétele a rendes jogorvoslati út kimerítése, és az okozott kár rendes jogorvoslati úton való elháríthatatlansága. Minthogy a felperes a 18.P.23.234/2002. és 18.P.21.450/2004.szám alatti iratok tanúsága szerint a keresetét elutasító ítéletek ellen fellebbezéssel élt, amelyek sikerre nem vezettek, e speciális feltételek fennállása igazolást nyert. A továbbiakban a felperes által is felhívott, a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti általános kártérítési felelősségi elemek (jogellenes magatartás, kár, okozati összefüggés, felróhatóság) fennállását kellett vizsgálni. A jogsértő magatartást a felperes abban látta, hogy a Miskolci Városi Bíróság 18.P.24.234/2002/40. számú ítéletét a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A hatályon kívül helyező végzés tartalmazta, hogy milyen mulasztásokat követett el az elsőfokú bíróság, amelyek, mint jogsértő magatartások a felperes szerint a kártérítési keresete kapcsán is irányadóak. Önmagában azonban az a tény, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes fellebbezése folytán hatályon kívül helyezték, nem alapozza meg az alperes kártérítési felelősségét. Az, hogy a bíróság határozata utóbb tévesnek vagy akár törvénysértőnek bizonyult, nem vezethet annak automatikus megállapítására, hogy az eljáró bíró jogellenes és felróható magatartást tanúsított, amelyért az alperes helytállni tartozik. A bírói gyakorlat által kimunkált tétel: a bíróság elleni kártérítési perben nem vizsgálható, hogy az alapul szolgáló korábbi eljárásban a határozata meghozatala során a közreműködő bíró milyen - anyagi, vagy eljárásjogi - hibát követett el (BDT2006.1495.). A felperes által a jelen kártérítési követelése alapjaként megjelölt eljárásjogi hiba jogkövetkezményeit a másodfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésében levonta, a hiba a megismételt eljárásban kiküszöbölésre került. A kártérítési igényt csak az eljáró bíró kirívóan súlyos jogalkalmazási vagy jogértelmezési hibája, felróható mulasztása alapozza meg. A hatályon kívül helyezés, és az ahhoz vezető okok önmagukban azonban nem alapoznak meg ilyen felróható magatartást. A perrendtartásban éppen az anyagi és eljárásjogi hibák orvoslására szolgál a rendes és rendkívüli perorvoslatok intézménye. Minthogy a felperes a hatályon kívül helyező végzés indokolásában felhozott eljárásjogi hibákon túl egyetlen okot sem jelölt meg, amelyre igényét alapozná, azok pedig a fentebb kifejtettek szerint kártérítési felelősség megállapításához nem vezethetnek, az elsőfokú bíróság a keresetet ezzel összefüggésben is elutasította.

Az alperes a 18.P.21.450/2004. szám alatt folyamatban volt perben a Pp. 117. §-ának (1) bekezdésére, a Pp. 117. §-a (2) bekezdésének d) pontjára, a Pp. 143. §-ának (1) bekezdésére és a Pp. 145. §-ának (2) bekezdésére alapított igényével összefüggésben elévülési kifogást terjesztett elő. Ezen igények vonatkozásában az elsőfokú bíróság a pert jogerősen megszüntette, ezért az elévülési kifogásról érdemben nem határozott, s emiatt nem hívta fel a felperest sem az elévülés megszűnésére, nyugvására vonatkozóan nyilatkozattételre, bizonyításra. Ugyanezen okból nem volt szükséges külön elutasítani az ítélet rendelkező részében ezen jogszabályhelyek megsértésének megállapítására irányuló kereseti kérelmet (28. sorszám alatti beadvány). A permegszüntetés okául szolgáló korábbi, jogerősen befejezett polgári peres eljárásban ugyanis az alperes ezen

jogszabályhelyek kapcsán tanúsított eljárása elbírálásra került, azt nem lehet újra és újra vitássá tenni annak anyagi jogereje miatt.

A felperesnek az emberi méltóság sérelmére való hivatkozásával összefüggésben előterjesztett keresete szintén alaptalan volt. Ahogy arra a felperes által kezdeményezett korábbi eljárásban is utalt már a bíróság (Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.216/2012.), nem állapítható meg e személyiségi jog sérelme a felperest ügyfélként - és nem személyében - érintő, súlytalan, az eljárás keretein belül maradó, eljárási jogainak gyakorlását nem akadályozó szabálysértések miatt. A felperes emberi méltóságának sérelme a személyisége lényegét alkotó tulajdonságok vagy ismérvek miatti közvetlen támadást feltételez, kifejezetten a személyére tekintettel elkövetett jogsértést pedig ebben a perben sem állított.

Az alperes a kártérítési felelősségét megalapozó jogellenes és felróható magatartást a jelen per tárgyául szolgáló eljárásai során a fentebb részletezettek szerint nem tanúsított, a felperes kártérítési követelése alaptalan volt a szükségképpen elemek hiányban, ezért az elsőfokú bíróság a keresetét elutasította. A jogvita a rendelkezésre álló iratok alapján elbírálható volt, ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 3. §-ának (4) bekezdése alapján, mint szükségtelent mellőzte a felperes által indítványozott tanúbizonyítás lefolytatását, ahogy további iratok beszerzését sem találta indokoltnak. A felperes teljes személyes költségmentességben részesült, így az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján megállapított és le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján. Az alperes perköltség iránti igényt nem terjesztett elő, ezért erről nem kellett rendelkezni.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását, és a keresetének történő helyt adást, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az ügyben felmerült bizonyítékokat, és emiatt helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy az alperesnek nincs vele szemben kártérítési kötelezettsége. A továbbiakban az eseti gondnok mindössze a felperes által személyesen előterjesztett fellebbezés indokolásra utalt. Ebben a felperes a költségeinek megtérítésére is igényt tartott, amelyet első fokon 1900 Ft-ban, míg a fellebbezési eljárásban 500 Ft-ban határozott meg a nyomtatás, másolás, posta és telefon költségeként. A felperes igényt tartott egyúttal az ítélet indokolásának módosítására és kiegészítésére is. Állítása szerint a bíróság megsértette a Pp. 3 §-ának (3) bekezdését, nem kapott ugyanis megfelelő tájékoztatást a bizonyítással összefüggésben. Ezzel kapcsolatban hivatkozott az 1/2009. PK véleményben írtakra. Megsértette továbbá az elsőfokú bíróság a Pp. 221. §-ának (1) bekezdését is, ugyanis az ítéletének indokolása hiányos, valamint nem tett eleget indokolási kötelezettségének a tekintetben sem, hogy miért nem teljesítette a bizonyítási indítványát. Ugyancsak megsértette a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében írtakat: megalapozatlan következtetést vont le, kirívóan okszerűtlen az értékelése, ellentmondásos, egyes iratokat, bizonyítékokat, tényeket tévesen értékelt, másokat pedig egyáltalán nem értékelt. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem ismertette megfelelően a keresetét, azt ugyanis a 2014 szeptember hó 12. napi beadványa tartalmazza, amit el kellett volna bírálni, azonban az elsőfokú bíróság nem határozott a keresete minden pontjáról.

Az elsőfokú bíróság a közigazgatási perrel összefüggésben kért 300 000 Ft iránti igényt nem, mint méltányos elégtételt biztosító kártérítésként bírálta el, így arról nem hozott határozatot. Ugyancsak nem bírálta el a Pp. 117. §-ának (1) bekezdésében, a Pp. 117. §-a (2) bekezdésének d) pontjában, a Pp. 143. §-ának (1) bekezdésében és a Pp. 145. §-ának (2) bekezdésében írtak megsértése miatti

megállapítás iránti igényét. Ezzel kapcsolatban nem fogadható el az az ítéleti álláspont, hogy a bíróság a pert a fentiek tekintetében végzéssel megszüntette volna, ugyanis megszüntetésre a Miskolci Városi Bíróságon folyamatban volt 18.P.21.450/2004. számú üggyel összefüggésben a tisztességes eljáráshoz való jogának megsértésére alapított vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti igénye tekintetében került sor, nem pedig az ezen üggyel kapcsolatban előterjesztett, és a Pp. 117. §-ának (1) bekezdésében, a Pp. 117. §-a (2) bekezdésének d) pontjában, a Pp. 143. §-ának (1) bekezdésében és a Pp. 145. §-ának (2) bekezdésében írtak megsértésére alapított igények tekintetében. Nem tartalmazta az ítélet azt sem, hogy a nem vagyoni és vagyoni kártérítés iránti követelése után kamatot is érvényesített. A 2014. szeptember hó 12. napi beadványában már nem szerepelt az emberi méltóság sérelmének megállapítása iránti kérelme az alperes előtt folyamatban volt közigazgatási perrel összefüggésben. Jogsértően került elutasításra ezen eljárással összefüggésben a vagyoni és nem vagyoni kártérítés iránti követelése, beleértve annak kamatait, okszerűtlen volt a bíróság értékelése, egyes iratokat, bizonyítékokat, tényeket tévesen, másokat egyáltalán nem értékelt, téves jogi állásponton alapul az ítélet, nem vizsgálta ki az ügyet. Hivatkozott arra, hogy a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésében foglalt méltányos elégtételt biztosító kártérítés megítéléséhez további bizonyítás a jogsértésen túl nem szükséges; ezzel összefüggésben hivatkozott a BH.2009.15. szám alatt közzétett jogesetre.

A felperes nem tartotta elfogadhatónak azon ítéleti hivatkozást, hogy mivel a jogorvoslati eljárásra tartoztak a jelen eljárásban megjelölt jogsértések, ezért a jelen ügyben ne kellett volna érdemben vizsgálni azokat, és ne lenne emiatt kártérítési felelőssége az alperesnek. Az alperes a közigazgatási perben megsértette a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésében írt, a per tisztességes lefolytatásához való jogát, amikor nem tett eleget a tájékoztatási kötelezettségének a költségmentességgel kapcsolatban. Az 1/2009. PK vélemény 8. pontjával ellentétben a jegyzőkönyvben a tájékoztatás nem úgy szerepelt, hogy annak tartalma utóbb egyértelműen megállapítható lenne. Emiatt nem fogadható el a Fővárosi Ítéltábla végzésében foglalt megállapítás sem. A tájékoztatásnak az eljárás kezdetén kellett volna elhangoznia, s mivel ezt az alperes elmulasztotta, ez alapot ad a méltányos elégtételt biztosító kártérítésre, ahogy a vagyoni kárának megtérítésére is. Ugyancsak megsértette a bíróság a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében írtakat, amikor nem tartalma alapján vette figyelembe a kérelmét, ugyanis az az összegre vonatkozott. Sérelmezte, hogy a bíróság a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének b) pontjára vonatkozóan sem adott tájékoztatást, márpedig az aki mondja, hogy a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül kell elutasítani, ha megállapítható, hogy a követelés érvényesítése más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik. Szintén sérelmezte az iratok megérkezéséről szóló előzetes értesítés elmaradását, így arról csak a tárgyalás előtt szerzett tudomást, ami miatt teljes terjedelmében az iratokat nem tudta megnézni, és azokra nyilatkozni sem tudott. Kifogásolta, hogy az iratok megküldésére vonatkozó kérelmére a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálat során meghozott határozatában nem tért ki, ezért az erre történő hivatkozás sem fogadható el. Kifogásolható a 2008. január hó 10. napján tartott tárgyalásról készült jegyzőkönyv, ugyanis az nem azt tartalmazza, ami ott elhangzott, így a jegyzőkönyv negyedik oldalának hatodik bekezdésében tévesen szerepel: „nem vitatom, hogy a bíróság ismertette a nagy kupacnyi iratanyagot”. Az ezzel összefüggésben kazettán becsatolt hanganyagot nem megfelelően értékelte az elsőfokú bíróság. Ennek kapcsán ugyancsak nem fogadható el a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálatára történő hivatkozás, hiszen abban az eljárásban a Legfelsőbb Bíróság nem vizsgálta a jegyzőkönyv vezetését. Nem fogadja el a 18.P.24.234/2002. számú üggyel összefüggésben az ésszerű időn belüli befejezés megsértése miatti 300 000 Ft kártérítési követelésének az elutasítását, mivel az eljárás elhúzódott, amelyre vezető mulasztásokat a másodfokú végzés tartalmazza. Ezek kirívóan súlyos, felróható mulasztásokat jelentenek, és az eljárás megismétlése nem küszöbölhette ki az eljárásnak az elhúzódását. Ezzel kapcsolatban megismételte a Fővárosi Ítéltábla FIT-H-PJ-2008-1002. számú határozatára történő hivatkozását. Mivel nem hivatkozott a 18.P.21.450/ 2004. számú üggyel összefüggésben a Pp. 2. §-

ának (3) bekezdése bekezdésére, ezért szükségtelenül fejtette ki az elsőfokú bíróság arra vonatkozó álláspontját, hogy azzal kapcsolatban a Pp. ezen szakaszára alapítottan kártérítésre nincs is lehetőség. Nem értékelte az elsőfokú bíróság az 5.P.21.847/2011. számú ügyből beszerezni kért, a 2012. február hó 13. napján csatolt kazettán lévő felvételt. Nem tartotta elfogadhatónak azt sem, hogy az iratokat nem szerezte be a bíróság.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján, részletesen cáfolva a felperes fellebbezésében írtakat.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, amiből az irányadó jogszabályok alkalmazásával megalapozott következtetésre jutott. Annak indokaival is egyetértett az ítélet tábla anélkül, hogy azokat megismételné, ezért csak a fellebbezés szükségeltette alábbi kiegészítéseket teszi:

Az elsőfokú bíróság a tájékoztatási kötelezettségének több alkalommal is eleget tett, amely megfelelt a Polgári perrendtartás tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről címmel kiadott 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglaltaknak, különösen annak 3. és 4. pontjában írtaknak. Ezek szerint a tájékoztatást a bíróságnak a fél részére az eljárás olyan szakaszában kell megadnia, amikor a bizonyítandó tények már ismertek és megállapítható, hogy a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A tájékoztatásnak folyamatosan igazodnia kell a felek per során változó nyilatkozataihoz, követnie kell az esetleges keresetváltoztatásokat, kereset kiterjesztéseket. A tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljeskörűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie. A tájékoztatási kötelezettség nem teljesíthető csupán a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésére és 164. §-ának (1) bekezdésére utaló általános tájékoztatással.

A felperes a tájékoztatási kötelezettség megsértésére vonatkozó hivatkozáson túl nem is jelölt meg semmi olyan konkrét hátrányt, ami őt az állítása szerint nem megfelelő tájékoztatás miatt érte.

A felperes fellebbezéseiben - az ítélet tábla hivatalos tudomása szerint - mintegy panelszerűen sérelmezi a bíróság okszerűtlen értékeléseit, s azt, hogy egyes iratokat, bizonyítékokat, tényeket tévesen, másokat egyáltalán nem értékelt, téves jogi állásponton alapul az ítélet, nem vizsgálta ki az ügyet, azonban ezen kifogásait alapvetően általános jelleggel fogalmazza meg anélkül, hogy azokat alátámasztó konkrét állításokat tenne. Konkrét állítás hiányában azonban ezek a kifogások nem foghatnak helyt. A felperes állításával ellentétben nem valósult meg a „megalapozatlan következtetések levonása miatt” a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében írtak sérelme, ahogy a Pp. 221. §-a (1) bekezdésének sérelme sem. Így az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében írt kötelezettségének megfelelően szerint annak, hogy miért mellőzte a felperes által kért tanúbizonyítást, továbbá miért nem szerezte be a felperes által megjelölt iratokat.

Ugyanez mondható el a felperes által az előzményi perrel összefüggésben sérelmezett iratbetekintési joggal kapcsolatban. Önmagában az iratokba való betekintés lehetőségének elmaradását kifogásolta, de sem az abban a perben meghozott ítélet elleni jogorvoslati kérelmében, sem a jelen perben nem nevezett meg olyan konkrét hátrányt, ami őt emiatt érte, így például olyan iratot vagy abban foglalt adatokat, aminek ismeretében s amire általa történő hivatkozás esetén számára kedvezőbb döntés meghozatalára kerülhetett volna sor.

Az elsőfokú bíróság ítélete a Pp. 213. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a felperes valamennyi kereseti kérelmére kiterjedt, s a felperes keresetét teljes egészében elutasította. Ennek megfelelően értelemszerűen elbírálásra került a 300 000 Ft nem vagyoni kártérítés, mint méltányos elégtétel biztosító kártérítés iránti igény is. Az elsőfokú bíróság pert megszüntető végzéséből megállapíthatóan a Miskolci Városi Bíróság előtt a 18.P.21.455/2004. számú ügygel összefüggésben a Pp. 117. §-ának (1) bekezdésében, a Pp. 117. §-a (2) bekezdésének d) pontjában, a Pp. 143. §-ának (1) bekezdésében és a Pp. 145. §-ának (2) bekezdésében írtak megsértésére alapított valamennyi igény tekintetében sor került a per megszüntetésére.

Az első fokú ítélet indokolási részében valóban csak a felperes által megfogalmazott vagyoni és nem vagyoni tökekövetelések kerültek feltüntetésre, ám az azok utáni késedelmi kamatkövetelés nem, azonban ennek a kereset teljes elutasítása okán nem volt jelentősége, hiszen a tökekövetelés alaptalansága miatt értelemszerűen kamat megítélésére sem kerülhetett sor.

A felperes a 2014. szeptember hó 12. napján 28. sorszám alatt érkezett beadványában ugyan nem tett említést az emberi méltóság sérelmének megállapítása iránti igényéről, ám az ezen kereseti kérelmétől történő elállás hiányában az elsőfokú bíróság megalapozottan bírálta el ezt az igényt is, s indokolta meg annak alaptalanságát az ítéletében.

A felperes azon hivatkozása, hogy a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése szerinti méltányos elégteltet biztosító kártérítés megítéléséhez nem szükséges a jogsértésen túl a kár összegét bizonyítani, nem jelent egyben felmentést a kártérítési felelősség megállapításához szükséges további konjunktív feltételek megléte, illetőleg azok bizonyítása alól.

Az elsőfokú bíróság a felperes kifogásával ellentétben érdemben vizsgálta a felperes által megjelölt jogsértéseket, így többek között a személyes költségmentességgel összefüggésben is kellő mélységű indokolást tartalmaz az ítélet. Ezzel összefüggésben az ítélet tábla rámutat arra, hogy a bírósággal szembeni kártérítési per a korábbi eljárás további jogorvoslati fórumaként nem szolgálhat. Mivel jelen ügyben a bírósági jogkörben okozott kár miatti felelősség megállapításához szükséges kirívóan súlyos jogsértés, illetőleg mulasztás nem volt megállapítható, ezért helytállóan jutott arra következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy nincs alap az alperes kártérítési felelősségének megállapításához.

Minden egyéb, a fellebbezésben sérelmezett kérdésben az ítélet tábla visszautal az első fokú ítélet indokaira azzal, hogy azok további kiegészítést nem kívánnak.

A leírtak miatt az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokainál fogva a Pp. 253. §-ának (2) és 254. §-ának (3) bekezdései alapján, s csupán a fellebbezés által szükségessé tett kiegészítéssel hagyta helyben.

Az alperes költségigényt nem terjesztett elő, ezért ennek kérdésében határozni nem kellett. A le nem rótt 49 000 Ft fellebbezési eljárási illeték a felperes személyes költségmentessége okán a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2016. május hó 24. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő